



Ein cyf/Our ref: MA-P-MD-0437/16

David Rees AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

31 January 2016

Annwyl David,

Rwy'n ysgrifennu yn sgil eich cais am wybodaeth ychwanegol yn eich llythyr dyddiedig 19 Ionawr 2016. Gofynnwyd am y wybodaeth a ganlyn:

1) Rhagor o wybodaeth er mwyn dangos:

- sut y mae'r gyllideb ddrafft yn sicrhau bod trawsnewid gwasanaethau yn cael ei gyflwyno yn 2016-17;
- sut y bydd y cyllid ychwanegol a ddyrannwyd ar gyfer 2016-17 yn arwain at wella gwasanaethau ymhellach yn hytrach nag ariannu aneffeithlonrwydd neu wneud iawn am orwario;
- i ba raddau y bydd y dyraniadau a wnaed yn ddigonol i gyflawni targedau perfformiad allweddol (e.e. amseroedd triniaeth canser, amseroedd aros ar gyfer apwyntiadau cleifion allanol, triniaeth cleifion mewnol ac achosion dydd a mynediad i wasanaethau diagnostig)

Ym mis Hydref 2015, darparwyd Fframwaith Cynllunio a chanllawiau i'r Byrddau a'r Ymddiriedolaethau Iechyd sy'n pennu gofynion cynllunio clir ar gyfer 2016-17. Disgwylir i'r sefydliadau gynllunio a darparu gwasanaethau ar sail y dogfennau hyn. Nod y gofynion yw sicrhau bod y sefydliadau'n gweithio'n effeithlon, gan sicrhau gwelliant parhaus yn erbyn yr ystod o flaenoriaethau a nodir yn y canllawiau. Bydd hyn yn sicrhau bod modd gwneud cynnydd o ran cyflawni'r newid trawsnewidiol sy'n ofynnol i wireddu cyfeiriad strategol gofal iechyd yng Nghymru.

Fel y nodwyd yng nghyllideb ddrafft 2016/17, mae Llywodraeth Cymru wedi darparu swm ychwanegol o £200m i ariannu'r Byrddau Iechyd Lleol, sef y swm y pennwyd yn annibynnol

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0300 0603300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0300 0604400
Correspondence.Mark.Drakeford@wales.gsi.gov.uk

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

fod ei angen i gynnal gwasanaethau o safon ac i ateb y pwysau o ran galw ar y GIG yn 2016/17. Mae'r gyllideb ddrafft hefyd yn cynnwys £60m pellach i helpu i ddarparu gofal yn nes at y cartref. Bydd y £60m yn darparu cynnydd pellach o £30m i'r gronfa Gofal Integredig i helpu i hybu'r dull integredig o ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a £30m i chwilio am ffyrdd o wella'r gwasanaethau i Bobl Hŷn a'r gwasanaethau lechyd Meddwl. Bydd hyn yn helpu i sbarduno gwelliannau pellach i'r gwasanaethau yn y meysydd hyn, a byddant yn cael eu llywio drwy'r broses gynllunio.

Bydd swyddogion Llywodraeth Cymru'n asesu'r Cynlluniau Tymor Canolig Integredig a gyflwynwyd ddiwedd mis Ionawr yn erbyn y canllawiau cynllunio i sicrhau eu bod yn cynnwys gwelliannau i'r gwasanaethau, canlyniadau ansawdd a gofynion perfformiad, a newidiadau i'r gweithlu o fewn yr adnoddau a ddyrennir i'r Byrddau Iechyd Lleol ar ôl i gyllideb 2016/17 gael ei chymeradwyo. Mae'r wybodaeth a ddarparwyd am y gyllideb ddrafft hyd yma yn sicrhau bod modd i sefydliadau'r GIG gynllunio'n hyderus ac rydym wedi pennu disgwyliadau clir o ran y gwelliannau a ddisgwylir ar draws yr holl feysydd perfformiad allweddol hyn.

Lle bo'n briodol, byddwn yn defnyddio'r broses gynllunio, trefniadau monitro ac uwchgyfeirio a dulliau eraill i helpu i lywio'r newidiadau trawsnewidiol, yr arbedion effeithlonrwydd a'r gwelliannau o ran perfformiad a ddisgwylir gan sefydliadau'r GIG yng Nghymru.

- 2) Rhagor o wybodaeth am sut y mae'r Gweinidog yn bwriadu gweithio ar draws y llywodraeth, ac yng nghyd-destun ehangach cyfyngiadau ariannol, er mwyn sicrhau:
 - na fydd y gostyngiad yn setliad ariannol llywodraeth leol yn arwain at ostyngiad o ran argaeledd ac ansawdd gofal cymdeithasol, gan gynnwys gwasanaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar;
 - na fydd gweithrediad y meini prawf cymhwysedd o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2015 yn cael effaith andwyol ar ddefnyddwyr y gwasanaeth, nac yn arwain at unrhyw gyfyngiadau amhriodol o ran mynediad at y gwasanaethau cymdeithasol;
 - bydd mecanweithiau yn eu lle i fonitro effeithiolrwydd ac effaith cyfuno cyllidebau;
 - lliniaru'r risg y gallai toriadau mewn cyllidebau llywodraeth leol gael effaith negyddol ar allu ysbytai i ryddhau cleifion i dderbyn gofal yn y gymuned.

Mae ein cyllideb yn buddsoddi mewn gwasanaethau cymdeithasol mewn ffordd sy'n cydnabod bod rhaid i iechyd a gwasanaethau cymdeithasol weithredu fel un system a chanolbwyntio ar atal ac ymyrraeth gynnar. Mae cyllid gwasanaethau cymdeithasol wedi cael ei ddiogelu drwy'r Grant Cynnal Refeniw, gyda £10 miliwn ychwanegol wedi'i ddyrannu yn 2015-16 a £21 miliwn ychwanegol ar gyfer 2016-17. Yn sgil darparu cyllid ychwanegol i'n Cronfa Gofal Canolraddol sy'n torri tir newydd, bydd cyfanswm o £50 miliwn yn y gronfa honno o 2016-17. Defnyddir y cyllid hwn i gefnogi'r camau i weithredu fel un system ac i sicrhau bod pobl Cymru'n cael y gwasanaethau sydd eu hangen arnynt pan fo'u hangen arnynt.

Rwyf eisoes wedi ymrwmo i fonitro'r camau i roi ar waith y meini prawf cymhwyster newydd o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2015.

Mae Rhan 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) yn darparu i'r byrddau partneriaeth rhanbarthol sefydlu cronfeydd cyfun. Yn unol â'r rheoliadau, mae hefyd yn ofynnol i'r byrddau partneriaeth rhanbarthol baratoi adroddiad ar y graddau y mae amcanion y bwrdd wedi'u bodloni. Rhaid cyflwyno'r adroddiad hwn i'r Gweinidogion. Mae'r canllawiau statudol hefyd yn datgan bod rhaid rhoi trefniadau monitro cynhwysfawr ar waith i sicrhau bod y nodau a'r amcanion yn cael eu cyflawni. Byddwn yn adolygu'r adroddiadau a'r cynnydd a wnaed gan y byrddau partneriaeth rhanbarthol o ran eu hamcanion, gan gynnwys effeithiolrwydd y cronfeydd cyfun.

Rwy'n disgwyl i'r awdurdodau lleol a'r byrddau iechyd gydweithio drwy'r trefniadau partneriaeth statudol newydd sy'n ofynnol o dan Ran 9 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) i ddefnyddio'r holl gyllid sydd ar gael iddynt yn briodol i greu gwasanaethau ymatebol sy'n cynorthwyo pobl i gynnal eu hannibyniaeth a'u lles a, lle bo angen, i'w hadennill.

- 3) Manylion y cynllun gweithredu i gyflawni'r gwaith ar lifau ariannol, gan gynnwys yr amserlenni ar gyfer cymhwyso'r fethodoleg newydd.

Nid yw canlyniad y gwaith ar y llifau ariannol rhyngsefydliadol o fewn GIG Cymru wedi'i gwblhau na'i gymeradwyo'n derfynol ar ran GIG Cymru, felly nid yw'n debygol y bydd modd cyflawni'r newid i'r system gyfan yn 2016/17 a fyddai'n effeithio'n sylweddol ar y prosesau dyrannu. Fodd bynnag, rhagwelir y gallai cytundebau llif ariannol rhyngsefydliadol lleol newydd gael eu rhoi ar waith yn ystod 2016/17 ar gyfer newidiadau i wasanaethau a throsglwyddiadau gwasanaeth yr ymgynghorwyd ac y cytunwyd arnynt yn flaenorol.

Bydd swyddogion yn parhau i gynorthwyo grŵp cydweithredol GIG Cymru i lunio egwyddorion clir a fframwaith, dros y tri i bum mis nesaf, er mwyn iddynt fod ar gael i'w defnyddio. Gall fod rhai cyfleoedd i'w defnyddio mewn rhai enghreifftiau penodol yn ystod 2016-17, gan fanteisio ar brofiadau yng Nghymru ac yn ehangach.

- 4) Crynodeb o ganlyniadau mentrau a ariennir gan y Gronfa Gofal Canolraddol, gyda ffocws arbennig ar feysydd o arfer da y dylid ei rannu a'i gyflwyno ar draws Cymru.

O ran effaith, mae pob rhanbarth wedi rhoi gwybod bod y Gronfa Gofal Canolraddol wedi meithrin diwylliant cydweithredol, gan wella'r broses o gyfathrebu a phenderfynu ar draws pob sector. Mae'r partneriaid wedi dod i ddeall mwy am yr hyn y gall gwahanol bartneriaid ei ddarparu a dod i wybod mwy am yr arferion da yn y rhanbarth y gellir eu datblygu a'u rhannu'n ehangach. Mae'r gronfa hefyd wedi cynyddu'r capasiti i wella'r canlyniadau i bobl ac i ymdrin â'r galw ar wasanaethau. Ymhlith yr enghreifftiau o arferion da mae pwynt mynediad sengl, timau gofal canolraddol (sy'n sicrhau bod gwasanaethau cydgysylltiedig yn cael eu darparu ar draws y maes iechyd a gofal cymdeithasol), timau ymateb cyflym, staff gofal cymdeithasol neu staff o'r trydydd sector yn gweithio ochr yn ochr â staff iechyd mewn ysbytai i sicrhau nad oes oedi cyn rhyddhau cleifion, ac ystod ehangach o wasanaethau adsefydlu/ailalluogi (gan gynnwys defnyddio fflatiau gofal canolraddol mewn canolfan iechyd, gofal cymdeithasol a chymunedol ehangach).

Ceir enghreifftiau o effaith prosiectau'r Gronfa Gofal Canolraddol yn atodiad 1 i'r llythyr hwn.

- 5) Diweddariad ar y cynnydd a wnaed i roi Rhaglen De Cymru ar waith a'r amserlen ddiweddaraf ar gyfer cwblhau a chomisiynu'r Ganolfan Gofal Arbenigol a Chritigol.

Rwyf wedi cael ar ddeall gan y byrddau iechyd fod y gwaith ar y cynlluniau gweithredu manwl o ran y gwasanaethau sy'n rhan o Raglen De Cymru'n parhau. Mae'r gwaith yn mynd rhagddo'n dda ar y model manwl ar gyfer gwasanaethau pediatrig, newyddenedigol ac obstetrig, gan gynnwys cynllunio a phrofi'r model asesu pediatrig lleol. Mae ceisiadau cyfalaf penodol hefyd wedi dod i law e.e. o ran gwasanaethau newyddenedigol yn ardal Rhaglen De Cymru. Mae'r byrddau iechyd hefyd yn ystyried addasu'r dalgylchoedd poblogaeth ar gyfer meddygaeth aciwt, a threfniadau rhwydwaith ar gyfer meysydd arbenigol eraill. Rwy'n dal i ddisgwyl i'r Byrddau Iechyd weithio mewn modd cytbwys i sicrhau cydbwysedd o ran gweithgarwch a chapasiti gwasanaethau, yn unol â'r egwyddorion a bennwyd ganddynt ar gyfer Rhaglen De Cymru.

Un datblygiad pwysig yw'r ganolfan meddygaeth aciwt newydd a agorwyd yn ddiweddar gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf yn Ysbyty Brenhinol Morgannwg i wella ansawdd y

gofal a ddarperir yn lleol ac i helpu i ysgafnhau'r pwysau ar yr adran damweiniau ac achosion brys. O dan delerau Rhaglen De Cymru, caiff Ysbyty Brenhinol Morgannwg ei ddatblygu fel 'safle disglair' ar gyfer meddygaeth aciwt yn y rhanbarth, gan arwain at symud gwasanaethau damweiniau ac achosion brys, mamolaeth a newyddenedigol a gwasanaethau pediatrig i gleifion mewnol o dan arweiniad meddyg ymgynghorol i safleoedd eraill. Bydd y gwasanaeth meddygaeth aciwt newydd yn cael ei ddarparu ym mynedfa flaen yr uned achosion brys i ddarparu diagnosis cyflymach ac i sicrhau nad oes rhaid i gleifion aros mor hir. Yn ogystal, mae cyllid cyfalaf wedi'i glustnodi y flwyddyn nesaf i gefnogi'r Ganolfan Ddiagnostig yn Ysbyty Brenhinol Morgannwg, ac mae'r Bwrdd Iechyd yn buddsoddi mewn gwaith cynnar i ddwyn y cynllun ymlaen.

Ganol mis Hydref, cyflwynodd Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yr Achos Busnes Llawn ar gyfer y Ganolfan Gofal Arbenigol a Chritigol i Lywodraeth Cymru ei ystyried. Fel y byddech yn ei ddisgwyl o ystyried gwerth sylweddol y buddsoddiad, mae angen bwrw golwg trylwyr a phriodol dros yr achos busnes ac mae'r gwaith hwnnw'n mynd rhagddo'n gyflym. Rwyf wedi nodi y dylai pob buddsoddiad cyfalaf yn y GIG fodloni meini prawf buddsoddi allweddol, sef cynnydd mewn iechyd, tegwch, cynaliadwyedd clinigol a chynaliadwyedd sgiliau, gwerth am arian a fforddiadwyedd refeniw, ac mae'r achos busnes yn cael ei asesu yn erbyn y meini prawf hyn. Mae'r Ganolfan Gofal Arbenigol a Chritigol yn dal i fod yn fuddsoddiad allweddol ym Mlaenraglen Gyfalaf y GIG ac, fel yr eglurais wrth y Pwyllgor, rwyf wedi clustnodi £36.9 miliwn o gyllid cyfalaf y flwyddyn nesaf i roi'r cynllun ar waith ar yr amod bod achos busnes boddhaol yn mynd drwy'r broses cymeradwyo cyfalaf.

6) Braslun o'r modd y mae'r gyllideb ddrafft wedi'i llunio i sicrhau:

- bod yna weithlu gofal sylfaenol cynaliadwy;
- bod camau'n cael eu cymryd i sicrhau cydbwysedd rhwng cyfran y meddygon teulu a'r gweithwyr iechyd proffesiynol eraill ym maes gofal sylfaenol.

Fel y nodir yn "Ein cynllun ar gyfer gwasanaeth gofal sylfaenol i Gymru" a'r cyhoeddiad sy'n cyd-fynd ag ef, "Gweithlu gofal sylfaenol wedi'i gynllunio i Gymru", mae mynd ati i ddatblygu gweithlu gofal sylfaenol mwy amrywiol yn allweddol i'w gynaliadwyedd. Mae angen inni ymateb i'r pwysau ar y modelau a ddefnyddiwyd yn draddodiadol i ddarparu'r gwasanaeth, lle mae pobl yn mynd, gan mwyaf, i weld eu meddyg teulu ni waeth pa broblem iechyd sydd ganddynt, drwy greu model lle mae pobl yn cael triniaeth gan y gweithiwr proffesiynol â'r sgiliau mwyaf addas i ateb eu gofynion. I wneud hyn, rhaid inni fuddsoddi mewn ystod eang o broffesiynau a all weithio fel rhan o dîm amlddisgyblaethol lle mae pawb yn gweithio hyd at eithaf eu cymhwysedd clinigol. Bydd hefyd angen sicrhau bod yr unigolion hynny'n meddu ar y sgiliau i ddarparu'r gwasanaethau sydd eu hangen i gadw pobl yn iach ac yn weithgar yn eu cymunedau.

Cafodd y rhan fwyaf o'r cyllid ychwanegol a ddarparwyd eleni ei fuddsoddi mewn datblygiadau o'r math hwn yn union – mewn sgiliau, swyddi a gwasanaethau newydd. Bydd y gyllideb ddrafft yn darparu cronfa gofal sylfaenol genedlaethol gwerth £40m eto yn 2016-17 er mwyn parhau i sicrhau cynaliadwyedd, gwella mynediad a symud gwasanaethau o ysbytai i'r gymuned. Byddwn yn craffu ar y cytundebau cyflenwi a ddarparwyd gan y byrddau iechyd eleni cyn y rownd gyllido newydd er mwyn dyrannu arian pellach ar sail tystiolaeth o'r hyn a gyflawnwyd hyd yma a chyfleoedd yn y dyfodol sy'n seiliedig ar eu cynlluniau tymor canolig integredig diwygiedig. Byddwn hefyd yn craffu ar y cytundebau hyn i gael hyd i dystiolaeth bendant o'r modd y maent yn bwriadu datblygu'r gwasanaethau gofal sylfaenol sydd eu hangen ar Gymru. Fel y dywedais yn ystod y sesiwn dystiolaeth, rydym am ddysgu o'r hyn sydd wedi gweithio orau er mwyn manteisio ar hynny y flwyddyn nesaf.

O ran eich cwestiwn am y camau sy'n cael eu cymryd i daro cydbwysedd rhwng cyfran y meddygon teulu a'r gweithwyr iechyd proffesiynol eraill ym maes gofal sylfaenol, nid wyf yn credu ei bod yn briodol i Lywodraeth Cymru bennu hyn. Mae angen i'r cymysgedd o sgiliau

sydd ei angen ar lefel leol gael ei lywio gan gynlluniau sy'n seiliedig ar y boblogaeth a thrwy i'r byrddau iechyd lleol a'u clystyrau gydweithio. Ar lefel genedlaethol, fel y gŵyr y Pwyllgor, rwyf wedi derbyn yr argymhelliad a oedd yn codi o'i ymchwiliad byr i weithlu meddygon teulu Cymru i adolygu bob blwyddyn nifer y lleoedd hyfforddi sydd ar gael i feddygon teulu yng Nghymru, ac mae cynllun y gweithlu gofal sylfaenol hefyd yn cynnwys camau i helpu i fynd i'r afael â'r problemau hysbys o ran recriwtio a chadw meddygon teulu. Mae ein cynlluniau gweithlu, sy'n cael eu llywio drwy'r clystyrau, yn canolbwyntio ar ddatblygu timau gofal sylfaenol amlddisgyblaethol ehangach.

- 7) Rhagor o wybodaeth am y cynlluniau sy'n cael eu rhoi ar waith i gyflwyno'r hyblygrwydd sydd ei angen i hwyluso datblygiad pellach gwasanaethau ataliol

Nid dim ond yng nghyd-destun gofal iechyd y mae gwasanaethau ataliol yn cael eu darparu. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) yn sicrhau bod atal yn egwyddor graidd sy'n llywio gweithgareddau'r holl wasanaethau cyhoeddus ac mae'n bwysig cadw ffocws ehangach ar benderfynyddion iechyd. Fodd bynnag, mae gan y GIG integredig yng Nghymru gyfraniad pwysig i'w wneud drwy gyfrwng gwasanaethau gofal iechyd ataliol. Cafodd £81.7 miliwn o gyllid craidd ei ddyrannu yn 2015-16 i lechyd Cyhoeddus Cymru i ddarparu ystod o fesurau i atal afiechyd (ynghyd â nifer o swyddogaethau eraill o ran iechyd y cyhoedd).

Mae'r Byrddau Iechyd, gan gydweithio â'u cymunedau a'u partneriaid lleol, yn gyfrifol am iechyd y boblogaeth. Drwy fframwaith cynllunio'r GIG, mae Llywodraeth Cymru wedi nodi'n glir ei bod yn disgwyl i'r Byrddau Iechyd gynnwys camau i wella iechyd a lleihau anghydraddoldebau yn eu cynlluniau tymor canolig integredig, a hynny mewn egwyddor a thrwy'r gofyniad i ymateb i'r blaenoriaethau cenedlaethol allweddol o ran iechyd y cyhoedd, fel mynd i'r afael â gordewdra, lleihau nifer y bobl sy'n smygu, a gwella lles meddwl.

Yn yr arolwg diweddaraf o iechyd y genedl a gyhoeddwyd ym mis Mehefin, ceir arwyddion calonogol bod y sefyllfa'n gwella:

- Mae nifer y bobl sy'n smygu wedi disgyn i'w lefel isaf erioed – dywedodd 20% o'r oedolion eu bod yn smygu ar hyn o bryd, sef gostyngiad o 21% yn 2013 a 26% yn 2003/04
- Mae nifer y bobl sy'n yfed ac yn goryfed mewn pyliau wedi disgyn eto i'w lefel isaf – dywedodd 40% o'r oedolion eu bod wedi yfed mwy na'r canllawiau arfaethedig ar un diwrnod o leiaf yn ystod yr wythnos ddiwethaf, sef gostyngiad o 42% yn 2013
- Nid yw'r cyfraddau gordewdra wedi cynyddu dros y ddwy flynedd ddiwethaf

Yn gynyddol, mae'r byrddau iechyd, drwy eu clystyrau, hefyd mewn gwell sefyllfa i ragweld angen ac i weithredu'n gynnar ar ei sail. Maent yn cynllunio ac yn cyflwyno modelau gwasanaeth newydd i bennu'n systematig unigolion y mae mwy o berygl y bydd angen gofal heb ei drefnu arnynt, fel pobl fregus, pobl hŷn a phobl â chyd-afiachusrwydd. Maent yn cytuno ar gynlluniau gofal unigol gyda'r unigolion hyn sy'n cynnwys nodau a chamau gweithredu i'w helpu i gadw'n iach ac yn nodi'r camau i'w cymryd os bydd problemau'n codi.

Mae'r gronfa gofal sylfaenol genedlaethol gwerth £40m hefyd yn cefnogi'r camau i symud at wasanaethau ymhellach i fyny'r gadwyn a gofal sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Byddwn yn cadarnhau'r modd y caiff y £40m ei ddefnyddio yn 2016-17 yng ngoleuni'r dystiolaeth o'r hyn a gyflawnwyd yn 2015-16.

- 8) Eglurhad ynghylch:

- sut y mae costau cyffredinol gweithredu deddfwriaeth wedi cael eu hamcangyfrif;
- pa waith fydd yn cael ei wneud i reoli, monitro ac adrodd ar y costau hyn;

- a fydd y gyllideb yn ddigonol i ddelio ag unrhyw gostau posibl sy'n ymwneud â deddfwriaeth nad yw wedi'i nodi yn ei adroddiad (e.e. Bil Lefelau Diogel Staff Nyrsio (Cymru));
- a fydd y cyllid a nodwyd ar gyfer Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn ddigonol.

Mae costau cyffredinol rhoi deddfwriaeth ar waith yn cael eu hasesu yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer pob Bil, ac mae'r costau'n cael eu hailasesu ar adegau penodol yn ystod y broses ddeddfu. Caiff y costau a'r buddion a nodir yn y Memorandwm Esboniadol a'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol eu pennu mewn sawl ffordd, gan gynnwys drwy ddefnyddio tystiolaeth gan randdeiliaid. Er enghraifft:

O ran Bil Iechyd y Cyhoedd (Cymru), cafodd y costau a'r buddion sy'n gysylltiedig â phob opsiwn eu paratoi gan ddefnyddio'r wybodaeth orau a oedd ar gael ar y pryd. Cafodd y wybodaeth hon ei pharatoi drwy drafod â'r rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys yr awdurdodau lleol, y byrddau iechyd lleol ac asiantaethau eraill. Mae'r Bil wrthi'n mynd drwy'r broses ddeddfu ac fe allai newid. I gyfrif am hyn, cafodd swm sy'n uwch na'r costau a nodir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ei ddyrannu yn 2016-17 i wneud yn siŵr bod digon o arian ar gael i'w roi ar waith.

Bydd y modd y caiff costau deddfwriaeth eu rheoli a'u monitro, a'r modd yr adroddir arnynt, yn amrywio yn unol â gofynion y ddeddfwriaeth ei hun. Er enghraifft:

Mae ffrydiau cyllid grant ar gael i gefnogi'r camau i roi Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ar waith, gan gynnwys y grant Cyflawni Trawsnewid a grant Rhaglen Datblygu'r Gweithlu Gofal Cymdeithasol. Mae gan y grantiau hyn eu trefniadau monitro ac adolygu eu hunain sy'n dilyn gofynion monitro corfforaethol Llywodraeth Cymru. Mae prosesau ymgeisio ar gael ar gyfer y grantiau hefyd sy'n caniatáu i Lywodraeth Cymru bennu'r allbwn yn erbyn y cyllid arfaethedig. Bydd costau eraill yn cael eu monitro a'u gwerthuso'n ofalus gan yr awdurdodau lleol ar lefelau lleol a rhanbarthol a chan Lywodraeth Cymru ar lefel genedlaethol. Caiff y gwerthusiad hwn ei ddefnyddio i bennu a yw'r system newydd yn bodloni nodau'r Ddeddf neu a oes angen ei mireinio ymhellach. Yn yr un modd, bydd Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 yn cydymffurfio â gofynion monitro corfforaethol Llywodraeth Cymru o ran rhoi deddfwriaeth ar waith.

Bydd rhaglen o weithgareddau monitro a gwerthuso yn cael ei pharatoi ar gyfer Bil Iechyd y Cyhoedd er mwyn cyd-daro â gweithgareddau a dyddiadau allweddol. Byddwn yn ystyried amrywiaeth o dulliau ymchwilio a gwerthuso er mwyn gwerthuso'r costau a'r effeithiolrwydd o ran costau.

Bydd cost Deddf Cyllid y GIG (Cymru) 2014, gan gynnwys cywirdeb y costau amcangyfrifedig a nodir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol, yn rhan o adroddiad y Gweinidog i'r Cynulliad. Caiff yr adroddiad cyntaf ei gyflwyno, yn unol â gofynion y Ddeddf, ar ôl i'r tair blynedd gyntaf ddod i ben, sef cyn 31 Mawrth 2018.

O ran Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, roedd y rhan fwyaf o'r costau gweithredu'n gysylltiedig â'r ymgyrch gyfathrebu a'r gwaith o ailddatblygu'r gofrestr rhoddwyr organau. Gwnaed rhai newidiadau gan mai amcangyfrifon oedd y costau. Ar ôl dyfarnu'r tendrau, mae angen £75k ychwanegol (£231k i gyd) ar gyfer costau'r newidiadau TG yn 2016/17 a £10k (£105k i gyd) ar gyfer gwerthuso. Felly, £617k fydd cyfanswm y gwariant yn 2016/17. Fodd bynnag, cafodd yr arian hwn ei gario drosodd o'r flwyddyn flaenorol felly nid yw costau cyffredinol rhoi'r ddeddfwriaeth ar waith wedi newid.

Bil Aelod Preifat yw Bil Lefelau Diogel Staff Nyrsio (Cymru). Felly, yr Aelod Cyfrifol sy'n asesu costau rhoi'r ddeddfwriaeth ar waith ac nid Llywodraeth Cymru. Disgwylir i'r Aelod

Cyfrifol gyhoeddi'r asesiad diweddaraf o'r costau mewn Memorandwm Esboniadol diwygiedig ar 27 Ionawr 2016. Os caiff y Bil ei basio gan y Cynulliad, caiff ei ariannu drwy 'Darparu Gwasanaethau Craidd y GIG'.

Disgwylir i'r arian a bennwyd i roi ar waith Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 fod yn ddigonol i roi'r Ddeddf ar waith. Drwy'r Ddeddf, mae system gofal cymdeithasol Cymru'n cael ei hailddylunio i symud ffocws y system oddi wrth ymyriadau hwyr sy'n ymwthiol ac yn ddrud tuag at waith ataliol cynnar wedi'i dargedu. Mae pob parti wedi cydnabod bod angen canolbwyntio ar atal ac ymyrryd yn gynnar i sicrhau bod y gwasanaethau cymdeithasol yn gynaliadwy. Mae'r Ddeddf yn rhoi hwb statudol clir i'r partneriaid cyflenwi fynd i'r afael â gwasanaethau ataliol mewn ffordd arloesol, defnyddio adnoddau yn y ffordd orau, sicrhau gwerth am arian, a mynd ati i ymgysylltu â'r Trydydd Sector.

Nid wyf yn credu y bydd deddfwriaeth berthnasol arall yn effeithio'n sylweddol ar y modd y defnyddir y gyllideb a glustnodwyd ar hyn o bryd i roi'r Ddeddf ar waith.

- 9) Rhagor o wybodaeth am y trefniadau hirdymor ar gyfer dosbarthu'r Grant Byw'n Annibynnol unwaith y bydd y trafodaethau wedi symud ymlaen.

Mae nifer o opsiynau posibl i ddarparu cymorth o'r fath yn y dyfodol ac maent yn amrywio o barhau â'r grant i sefydlu trefniadau canolog i ddarparu taliadau sy'n debyg i fersiwn Cymru o'r Gronfa Byw'n Annibynnol. Rwyf wrthi'n ailedrych ar yr opsiynau hyn yng ngoleuni canlyniad adolygiad gwariant Llywodraeth y DU ac rwy'n bwriadu cadarnhau fy marn ar y mater hwn yn fuan. Mae fy swyddogion eisoes wedi cwrdd â chynrychiolwyr rhanddeiliaid i bennu'r wybodaeth allweddol sydd ei hangen i arfarnu'r opsiynau hyn. Bydd hyn yn cynnwys profiad o ddarparu cymorth o'r fath yn yr Alban a Gogledd Iwerddon. Bydd rhestr fer o'r opsiynau a arfarnwyd ar gael erbyn canol y flwyddyn er mwyn i lywodraeth newydd Cymru benderfynu ar y ffordd ymlaen a sicrhau bod trefniadau yn eu lle mewn da bryd cyn i'r grant presennol ddod i ben ar 31 Mawrth 2017.

Yn gywir



Mark Drakeford AC

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol